



Vår referens
Staben

Ju.remissvar@regeringskansliet.se
Ju.L4@regeringskansliet.se

Betänkandet SOU2021:25 - Struktur för ökad motståndskraft

I betänkandet *Struktur för ökad motståndskraft* (SOU2021:25) presenterar utredaren ett förslag på en ny struktur för ansvar, ledning och samordning inom civilt försvar för att Sverige ska stå bättre rustat för kommande kriser och ytterst krig. Utredningens förslag syftar till att tydligare få olika samhällssektorer att hänga ihop, såväl som former kring förbättrad statlig-regional-kommunal samverkan. Förslagen i utredningen handlar om att inrätta nya geografiska samarbetsområden, nya konstellationer av samarbeten och en tydligare struktur där ledningsfunktioner för det svenska totalförsvaret är utpekade.

Totalförsvarets plikt- och prövningsverk (Plikt- och prövningsverket) är en central aktör i det svenska totalförsvaret. Åtgärder som stärker Sveriges totalförsvaret, vår beredskap och försvarsförmåga, är något som myndigheten generellt ställer sig bakom. Plikt- och prövningsverket ser positivt på regeringens och utredningens ambitioner att skapa en tydligare struktur för styrning och ledning och samverkan mellan det militära och det civila försvaret i händelse av kris och krig. Särskilt positivt ser myndigheten på den tydligare ansvarsfördelning som föreslås, något som myndigheten bedömer kommer att bidra till en tydligare struktur och underlätta samarbeten i dessa viktiga frågor.

I remissvaret belyser Plikt- och prövningsverket de delar som berör myndighetens verksamhet och hur myndigheten ställer sig till de förslag som lämnas.

Avsnitt 7.8 och 8.2.4 Plikt- och prövningsverkets roll

Plikt- och prövningsverket har, som utredaren lyfter fram, en viktig roll i dagens totalförsvaret, både som en central aktör för personalförsörjningen av flera myndigheter inom totalförsvaret och som stödmyndighet till Försvarsmakten. Utredningen föreslår att myndigheten fortsatt ska fungera som en stödmyndighet till Försvarsmakten, varför ytterligare ansvar som beredskapsmyndighet inte är aktuellt. Utredningen poängterar att den militära delen av totalförsvaret är primär. Ytterligare ansvar ska därför inte läggas på myndigheter som är stödmyndigheter till Försvarsmakten.

Det stöd som myndigheten idag lämnar till civila myndigheter föreslås säkras genom att stärka det ordinarie samarbete som idag redan finns upparbetat.

Plikt- och prövningsverket ställer sig positivt till den ordning som utredningen föreslår.

Avsnitt 7.8 Personalförsörjning och försörjningsberedskap

I utredningen betonas Plikt- och prövningsverkets centrala roll vad avser personalförsörjningen av myndigheter inom totalförsvaret. I utredningen anges också att regeringen har aviserat att såväl personalförsörjningen som försörjningsberedskapen ska bli föremål för vidare översyn, varför dessa frågor inte behandlas utförligt.

Plikt- och prövningsverket välkomnar en översyn av dessa frågor och ser fram emot att delta i arbetet i den omfattning som myndighetens roll inom personalförsörjningen av totalförsvaret motiverar.

Avsnitt 8.4.1 Identifiera samhällsviktig verksamhet och upprätthålla kontinuitet i denna

Utredaren föreslår en struktur för den civila delen av totalförsvaret där myndigheter organiseras i ett antal sektorer med olika ansvarsområden. I den föreslagna beredskapsförordningen får alla myndigheter under regeringen i uppdrag att *”verka för att samhällsviktig verksamhet inom ansvarsområdet identifieras och verka för att densamma upprätthålls i fredstida krissituationer och under höjd beredskap”*.

För Plikt- och prövningsverket kommer, om den nya beredskapsförordningen realiserar, bedömningen av vilka verksamheter som är samhällsviktiga och därmed vilka krigsplaceringar som är nödvändiga, att underlättas.

Den föreslagna förordningen tydliggör ansvarsfördelningen, något som Plikt- och prövningsverket ser positivt på. Det kommer att stärka Sveriges totalförsvarsförmåga i och med att rätt verksamheter identifieras och att de i högre utsträckning än idag kan bemannas med rätt kompetens.

Avsnitt 8.4.2 Risk- och sårbarhetsanalyser – ökat fokus på åtgärder

Plikt- och prövningsverket stödjer utredningens förslag att det av den nya beredskapsförordningen ska framgå att risk- och sårbarhetsanalysen ska omfatta inte enbart fredstida händelser utan också höjd beredskap. Utredningens förslag innebär att varje myndighet kontinuerligt ska analysera om det finns sådan sårbarhet eller sådana hot och risker inom myndighetens ansvarsområde som i fredstid eller under höjd beredskap allvarligt kan hota, skada eller försämra förmågan till verksamhet inom området eller inom samhället i stort. Plikt- och prövningsverket menar att ett sådant förtydligande kan bidra till att påskynda arbetet med bland annat krigsorganisation och krigsplacering hos samtliga berörda myndigheter.

Avsnitt 10.5 Krigsorganisation

Ett centralt förslag i utredningen är inrättandet av geografiska områden, så kallade civilområden, för samverkan. För varje område ska en ledning för området finnas, benämnda *civilområdeschefer*. I utredningen föreslås att en länsstyrelse inom varje civilområde ska utses att leda verksamheten med ansvar som civilområdeschef. Uppgifter för civilområdeschefen är att ansvara för planeringen av det civila försvaret inom respektive område och att samordna resurserna med Försvarsmakten för en eventuell krigssituation.

I civilområdeschefens krigsorganisation behöver särskilda kompetenser ingå, bland annat från berörda regioner och från de beredskapssektorer som utredningen föreslår.

För att kunna hantera en kris- eller krigssituation behöver kompetens tillföras från expertmyndigheter, regioner och näringsliv utöver de resurser som finns i fredstid. Ett sätt att säkra dessa resurser är att centrala personer med efterfrågad expertkompetens inom olika samhällsområden krigsplaceras i organisationen (civilområdets stab) som bistår civilområdeschefen.

Det är naturligt att Plikt- och prövningsverket fortsatt har rollen som registerhållare av den krigsplacerade personalen, också de som är placerade i civilområdesstaberna. Civilområdeschefen behöver föra dialog med andra aktörer för att identifiera personal med rätt kompetens och krigsplacera dessa i civilområdets stab. Då dessa med stor sannolikhet redan är krigsplacerade i en myndighet, region eller företag kommer Plikt- och prövningsverket att involveras med ett utökat antal disponibilitetskontroller. Det finns redan idag rutiner för arbetet med att tillse att ingen är krigsplacerad i mer än en roll eller en organisation. Detta arbete kommer att öka i omfattning om utredningens förslag antas. Plikt- och prövningsverket har den kapacitet och kompetens som behövs för denna uppgift.

Beredning och beslut

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit stabschefen Mikael Sundell, chefsjuristen Jan Nyquist, avdelningschefen Annika Fahlvik och enhetschefen Mathias Johansson. Generaldirektören Christina Malm har beslutat efter föredragning av avdelningschefen Bengt Forssten.

Christina Malm

Bengt Forssten